זו דברי רבי שמעון. לימר נפרק בתרא דתמורה (דף לב.) קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה (ע) : **דתנן ר' שמעון אומר זו.** ומדלימר רבי שמעון קדשי בדק הבית לא היו מכלל דקדשי מזבח כתיב והכא מודה בפעל מוס מעיקרא דנפדה מע"ג דקדשי מזבח[1] וממילי דתנא דמתני' סבירא ליה קדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה שבהיכל פדייה כלכתיב[ב] והעמיד את הבהמה לפני הכהן וחמ"כ והעריך אותה מלקחני סיפא גבי קדש הקדשים את[ג] מומן לחנך בקדשים למזבח מקדישין תמימים[ד] : **אבל חמרים.** לאו הך רבנן דלעיל עליה דר' שמעון בתמ' תמורה [לב.] דתהם אמרינן לדברי הכל בעל מום מעיקרו לא היה בכלל העמדה והערכה אלא נתנ דבי לוי הוא: **אפי' חיה.** לתימה לחויה למזבח **הכי נמי דתם מום יפדו.** דבעל מום מעיקרא מודו[ה] : **רב.** דלא מוקי מתניתין כרבנן סבירא ליה כרים לקדש דתמר תם [לב:] לרבנן קדשי בדק הבית היו כלל העמדה והערכה אלא הילכך לא מיתוקמא מתני' כולה כרבנן: **דקתני ספיפה.** דמתניתין תם מתו יקברו[ו] דקדשי מזבח היו בכלל העמדה והערכה: **ת"ש.** דטעמא דמתני' משום מכילה דקדשים לכלכים הוא: **ניתני תם נעשו טריפה יקברו.** דממעט מע"ג דמלי למיעבד נהו העמדה והערכה יקברו הואיל ולא חזו מלא לכלכים ומדנקט מתו ש"מ טעמא משום העמדה[ז] והערכה (ולא) כר' יוחנן דתמר תם לרבנן מזבח קדשי בדק הבית היו ואיל ואין אותו ואת בנו נוהג בהן אף פסולי המוקדשין אין אותו ואת בנו נוהג[ח] בו א"ל למאי מדמית להו אי לחולין אותו ואת בנו נוהג בו ואי לקדשים אותו ואת בנו נוהג בו אמר ליה אי הכי גבי חלבו נמי נימא הכי למאי מדמית להו אי לחולין חלבן אסור ואי לקדשים חלבן אסור אלא לאו מי אמרת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אותו ואת בנו רבא אמר אך לאותו ואת בנו הוא דאתא וחלבו מדמו נפקא דכתיב[2] רק את דמו לא תאכל מאי דמו אילימא דמו ממש לא יהא אלא דמן דצבי ואיל אטו דמן דצבי ואיל מי שרי אלא דמו חלבו וליכתוב רחמנא חלבו אי כתב רחמנא חלב הוה אמינא אהני היקישא ואהני קרא אהני היקישא למעוטי מכרת דכי כתב כרת אאוכל חלב בהמה הוא דכתיב שנא'[3] כי כל אוכל חלב מן הבהמה ואהני קרא למיקם עליה בלאו בעלמא להכי אפקיה רחמנא בלשון דמו לומר לך מה דמו בכרת אף חלבו בכרת והא תנא אך ולא חלבו קאמר ה"ק אילו לא נאמר דמו הייתי אומר אך ולא חלבו עכשיו שנאמר דמו לאותו ואת בנו הוא דאתא: ואינו יוצאין לחולין: מנא הני מילי[ט] דת"ר [ו] **תזבח** ולא **גיזה** [ג] בשר ולא **חלב**. הקשה ר"ן דהא בת"כ בפ' שמיני דריש חלב פסולי המוקדשין אסור ממפריסי הפרסה טמא ואין לומר דהא דקאמר הכא ולא חלב היינו לחלוב דוקא אסור כמו לגזוז דאסור ואפ"ה גיזה שרייא וכן לחלוב אסור וההלב שרי אי לאו דת"כ דהא בחולין שרי ש"מ דמקרא דהכא דריש אסור בחלב גופיה ור"ל דבת"כ איצטריך עיקר קרא לתמור' פסולי המוקדשין ובת"כ פ' שמיני פ"י. גליון תוס' חיצוניות: ז] ור"ל דהתם נמי וכו' וז"ל הרא"ש לקמן בפרק כל פסולי המוקדשין ור"ל דג' צבי ואיל כתיבי מחד מינייהו דרשינן שפטורין מן הבכורה ומן המתנות חד מצבי וחד מאיל ואידך צבי ואיל חד לכדר' עקיבא וחד לכדר' אלעזר הקפר ור"ע מפיק פטורה דבכור' ומתנות מחד דצבי פטור משיניהם ואייתר ליה איל לכדר' אלעזר והא דבעי למדרש מניה אי לאו אך דאין אותו ואת בנו נוהג בו וחלבו מותר היינו מההוא צבי ואיל דדרשינן מניה בכורה ומתנות דמשמע ליה ליתן לו כל דין חיה: ח] וצריך לחלק וכו'. וז"ל תוס' חיצוניות וא"ר הר"ר מנוח דלא דמי דהתם לא אסרה תורה בפ' גיזה אבל הכא דקרא כתיב למיסר חלבו בפ' לא שייך לומר אהדדי' לאסוריה קמא לכרת כיון דאיכא היקישא ובזה ניחא פי' הרב יוסף מאורלינש בטעם כעיקר בפ' גיד הנשה ושם פי': וז"ל הרא"ש ז"ל וי"ל דלא דמי דהתם דרשינן תזבח דביחה התרתי לך ונשארה באיסור' הא' אבל הכא מהיקשא אפקיה לגמרי ואח"כ הזהיר על חלבו וה"נ אמרינן גבי גיעולי עובדי כוכבים דאשתרי כשהתיר הכתוב טעם לפגם כגון בגילה מוסרחת וכי הדר אסר גיעולי עובדי כוכבים במדין איסורא בעלמא אית ביה בלא מלקות (עי' בתוס' זבחים ע"א):

ט) אי מה צבי ואיל חלבן וכר'. ק"ל אמאי לא פריך אי מה צבי ואיל ט) חלבן מותר וכו' וכ"ת ה"נ והא תנן במתני' וזולן וחלבן אסור ונ"מ דלא הוה מצי לשנויי כדשנינן לקמן ואולי דגרסי חלבן ג) ומחלבו קא פריך מיהו קשיא לן דהא קאמר בתר הכי דכי כתיב כרת אאוכל וכו' ומשמע דחלבן גרסי'. גליון תוס' חיצוניות: ם] דת"ר תזבח ולא גיזה וכו'. וה"ה לעבודה נמי דממעטינן מהאי קרא דשניהם שוים. תוספות חיצוניות: ג] בשר ולא חלב. הקשה ר"ן דהא בת"כ בפ' שמיני דריש חלב פסולי המוקדשין אסור ממפריסי הפרסה טמא ואין לומר דהא דקאמר הכא ולא חלב היינו לחלוב דוקא אסור כמו לגזוז דאסור ואפ"ה גיזה שרייא וכן לחלוב אסור וההלב שרי אי לאו דת"כ דהא בחולין שרי ש"מ דמקרא דהכא דריש אסור בחלב גופיה ור"ל דבת"כ איצטריך עיקר קרא לתמור' פסולי המוקדשין ובת"כ פ' שמיני פ"י. גליון תוס' חיצוניות: ז] ור"ל דהתם נמי וכו' וז"ל הרא"ש לקמן בפרק כל פסולי המוקדשין ור"ל דג' צבי ואיל כתיבי מחד מינייהו דרשינן שפטורין מן הבכורה ומן המתנות חד מצבי וחד מאיל ואידך צבי ואיל חד לכדר' עקיבא וחד לכדר' אלעזר הקפר ור"ע מפיק פטורה דבכור' ומתנות מחד דצבי פטור משיניהם ואייתר ליה איל לכדר' אלעזר והא דבעי למדרש מניה אי לאו אך דאין אותו ואת בנו נוהג בו וחלבו מותר היינו מההוא צבי ואיל דדרשינן מניה בכורה ומתנות דמשמע ליה ליתן לו כל דין חיה: ח] וצריך לחלק וכו'. וז"ל תוס' חיצוניות וא"ר הר"ר מנוח דלא דמי דהתם לא אסרה תורה בפ' גיזה אבל הכא דקרא כתיב למיסר חלבו בפ' לא שייך לומר אהדדי' לאסוריה קמא לכרת כיון דאיכא היקישא ובזה ניחא פי' הרב יוסף מאורלינש בטעם כעיקר בפ' גיד הנשה ושם פי': וז"ל הרא"ש ז"ל וי"ל דלא דמי דהתם דרשינן תזבח דביחה התרתי לך ונשארה באיסור' הא' אבל הכא מהיקשא אפקיה לגמרי ואח"כ הזהיר על חלבו וה"נ אמרינן גבי גיעולי עובדי כוכבים דאשתרי כשהתיר הכתוב טעם לפגם כגון בגילה מוסרחת וכי הדר אסר גיעולי עובדי כוכבים במדין איסורא בעלמא אית ביה בלא מלקות (עי' בתוס' זבחים ע"א):

שיטה מקובצת

כד א מיי' פ"ג מהל' מיסורי מזבח הל"י:

כה ב מיי' פ"ו מהל' מחלוקת לסורות הל"ט טוש"ע יו"ד סי' סד סעיף ג:

כו ג מיי' פי"ב מהל' שחיטה הלכה ח טוש"ע יו"ד סי' נט סעי' ז:

כז ד מיי' שם הלכה ג:

תורה אור השלם

1. רַק בְּכָל אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָּשָׂר בִּבְרָכְתְּךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַטְּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ כִּצְבִי וְכָאַיָּל: דברים יב טו

2. רַק אֶת דָּמוֹ לֹא תֹאכֵל עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם: דברים טו כג

3. כִּי כָּל אֹכֵל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַייָ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז כה

הגהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה זו דברי ר"ש וכו' והעמדה דתנן ר"ש וכו' לפ היו בכלל מכלל דקדש וכו' ועש"ב דקדשי מזבח נינהו ס"ל ומ"ש מ"ש אבל מכמים וד"ה אפילו חיה וד"ה הכי נמי וד"ה כי לגמ מוקי וכו' כרבנן דקתני ספיפה וכו' מתו יקברו אלמא לקדש וכו' העמדה והערכה ס"ל ומ"ש מ"ש מדקתני ספיפה גבי קדש וכו' קדישין במומן ס"ל ומ"ש קדישין במומן ס"ל ומ"ש מ"ש ממאי דתנא דמתני' וכו' והעריך לאוסף ס"ל ומ"ש מ"ש ממאי דתנא דמתני' וכו' ע"כ דטעמא דמתני':

מוסף רש"י

דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. פנים למימה ושעון קבוצ לאחר מיתה (תמורה יז.). **אך חלק.** אכין וכקון מיעוטין (ערובין קח. פסחים ה. שם עא. שבועות יג.). **תזבח.** לק בכל אות שפסל המוקדשין לאחר פדיון הכתוב מדבר (לעיל ו:).

רבינו גרשום

זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: אמרי רב. סבר לה כריש לקיש דאמר בסוף מסכת תמורה לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל [העמדה והערכה] קדשי מזבח לא היו: ולא מיתוקמא. הא מתניתין דבכורות כרבנן משום סיפא דקתני אבל קדם הקדישן לומנן אם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדשי מזבח לא היו אם מתו יפדו אינהי למתני וכר' שמעון מיתוקמא רישא וסיפא דהא אמר קדשי מזבח היו בכלל ההלכך כי קדם הקדש לומנן יקברו אבל בבעל מום מעיקרו היינו דקדם מומו להקדשו מודה דנפדה אבל לרבנן זה וזה נפדין מיבעיא ליה: אמרי אכתי יכול נמי לאוקומא כרבנן דאמרי קדשי מזבח לא היו דממאי דהאי דקתני מת מתו יקברו משום דבעי העמדה והערכה להיכא דקדם הקדש לומנן ולא אפשר דמתו: דילמא. לרבנן נמי אע"ג דאמרי קדשי מזבח לא היו משום הכי אמרינן יקברו דאין פודין את הקדשים וכר'. אבל היכא דקדם מומן להקדשן נפדין דלא חשיב כ"כ הקדש: אמרי א"כ. הוא דמשום הכי יקברו דאין פודין לכלבים ליתני אם נעשו טרפה יקברו דמשמע דאע"ג דאכתי הוו חיים ואיפשר להעמידן ולהעריכן אפי' הכי יקברו דאין פודין לכלבים אבל מדמיירי לאחר מיתה אם מתו יקברו ש"מ משום (הכי) דהוו בכלל העמדה והערכה אלא מיתוקמא כר' שמעון ולא רבנן: ואיבעי' אימא לעולם מיתוקמא נמי כרבנן ורב כר' יוחנן סבירא ליה דאמר בפ' אחרון דתמורה לרבנן אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית היו בכלל ומודין בבעלי מומין מעיקרא. אי הכי זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו איבעי למיתני אין (תני הכי [נמי]: מנהני מילי. דפסולי המוקדשין שקדם הקדשן למומן פטורין מן הבכורה ומתנות:

ע) מדבעי רבינו נהלה בלא גרס בלא נאו מי שמעת וכו' וכן גרס שמר ליה מבי וכו' ואולי דגס ג' בילן בלא הוא ט"ס והוא כ"ת שמר ליה מבי וכגי רבינו והוא הנכון: